

La cultura de la 'litrona'

Des de 1960 fins a 1981, hi ha hagut un augment del 400% en el consum de cervesa al nostre país. Estudis recents indiquen que els consumidors són adolescents. Ens trobem, per tant, immersos en una cultura generacional nova, el símbol primordial de la qual és la cervesa, la «litrona» en argot.

Eduard Company

Cada vegada que s'organitza un concert de roc és normal veure abans i durant l'espectacle diversos grups de joves *posant-se a to* per a l'esdeveniment. A part dels *porros*, últimament s'ha fet comú d'observar-hi un ingredient alcohòlic que adquireix una dimensió distinta de la tradicional: la cervesa. I no tan sols en els concerts de roc; també els caps de setmana, quan la gent surt, el ritual d'inflar-se a cer-veses abans d'entrar al *pub* o discoteca és un fet habitual entre els adolescents.

Aquesta realitat, constatable estadísticament, ja s'anomena *La cultura de la litrona*, perquè significa un canvi d'hàbits d'ingestió alcohòlica, amb tota una sèrie d'elements culturals concrets que la defineixen. *Litrona*, *birra*, *com una moto*, *merda*, *enrotllar-se col·lega*, *fer-s'ho*, *tallar-se*, etc., són paraules d'argot, sovint castellanismes de classe baixa —amb detalls *sudaques*— que s'han incorporat al llenguatge adolescent al llarg de la present dècada i, per mimetisme, a un ampli sector de la societat.

La veritat subjacent en aquest fenomen és que el consum d'alcohol entre la gent jove ha sofert un augment desmesurat i que igualment s'ha rebaixat l'edat d'inici d'ingestió de begudes etíliques. El Dr. Francesc Freixa, de la Secció de Drogodependències del Departament de Toxicomania de la Generalitat de Catalunya, afirma que «el que es coneix com *cultura de la litrona* no és res més que un augment boig del consum de cervesa entre els joves de classe baixa i mitjana baixa, afegit a un increment d'ingestió de begudes destil·lades en les classes més altes. Abans, el primer contacte amb les begudes alcohòliques es feia entre els 12 o 14 anys; en l'actualitat, l'adolescent comença a beure entre els 8 i els 12».

40.000 alcohòlics joves

Segons afirma un portaveu d'Alcohòlics Anònims, «les sol·licituds d'ajuda a la nostra associació, en els últims

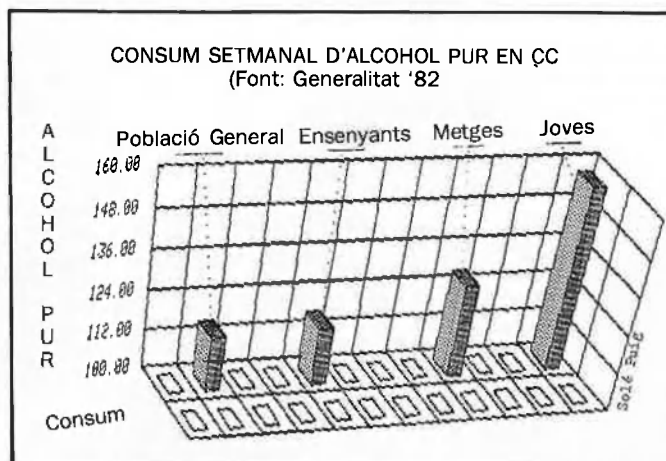
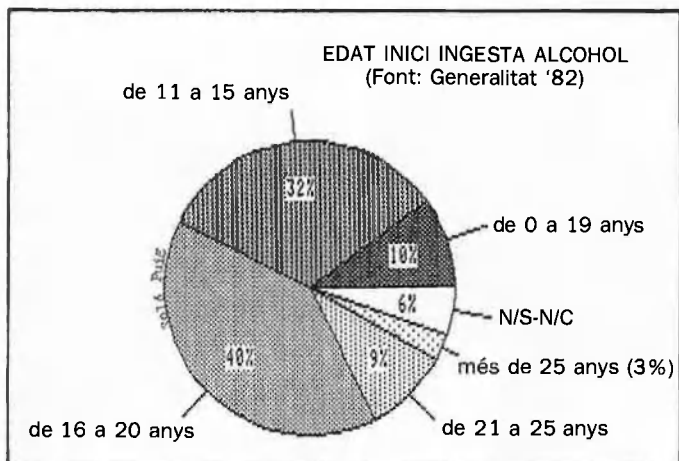
10 anys, s'han efectuat per persones cada vegada més joves, això és inqüestionable». Xavier Ferrer, psicòleg del Departament de Serveis de Prevenció de la Drogodependència i Serveis Socials de l'Ajuntament de Barcelona, comenta: «tenim una verdadera allau d'alcohòlics joves; si controlem uns 3.000 casos dins de la generalitat d'alcohòlics, la mitjana d'edat se situa sobre els 30, i fins i tot n'hi ha de menors de 25. Abans, la mitjana d'edat era al voltant dels 50. Tant és així, que hem hagut de crear grups de teràpia per a alcohòlics joves, a causa de la seva abundància».

No és estrany aquest fet si dins d'un marc més genèric es considera que l'estat espanyol, darrere del francès, és el segon de més consum d'alcohol a

Europa. Aprofundint en aquest sentit, segons uns dels últims estudis d'epidemiologia de l'alcoholisme duts a terme en el nostre país (J. R. Solé Puig i F. Freixa), l'etilisme agut significa un 15% de les persones admeses a urgències en els hospitals de Barcelona; de les urgències psiquiàtriques de l'hospital Clínic de Barcelona un 20% són degudes al consum d'alcohol; i igualment són atribuïdes a l'alcohol entre el 21 i el 31% de les persones afectades de malalties orgàniques en els hospitals de la Seguretat Social de Catalunya.

Segons el mateix estudi, i ja cenyint-nos més concretament al tema tractat, un 7-8,5% d'adolescents entre 10 i 13 anys són bevedors habituals en el sentit estricte a nivell de l'estat espanyol, i en el mateix àmbit més d'un milió de

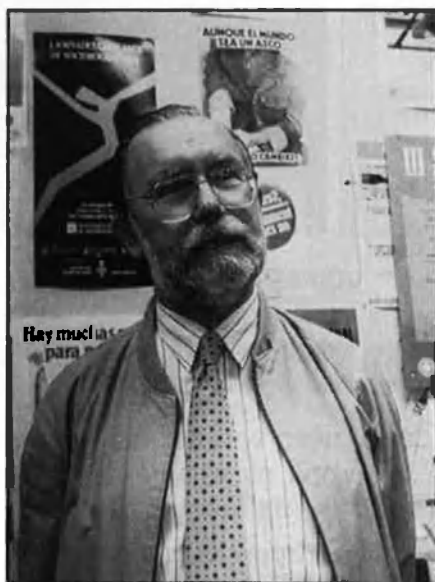

joves consumeix més de 80 c.c. d'alcohol pur diari, xifra d'on s'extreu l'existència de 40.000 alcohòlics joves.

Borratxeres de «week-end»

El Dr. Soler Insa, cap del Servei d'Alcoholisme i Toxicomanies de l'Hospital General de la Mútua de Terrassa, explica que «hi ha hagut un canvi d'hàbits quant a la ingestió d'alcohol. Els adolescents han adoptat el model de beure anglosaxó, que és l'anomenat *bevedors de week-end*. Als

Dr. Freixa, especialista en dependències dels joves.

països mediterranis la beguda per excel·lència és el vi, però consumit durant els àpats i a diari. Els països sense el cultiu de vinya tenen la cervesa i els destil·lats com a begudes alcohòliques, i això determina la manera de beure.

Aquest últim model, adoptat en l'actualitat al nostre país, es caracteritza per la ingestió de begudes alcohòliques fora dels àpats; pel consum dels destil·lats en combinació amb refrescos; pel seu ús en els caps de setmana; i per la recerca d'uns efectes, vinculats a actituds grupals i formes de vida relacionades amb l'oci.

Com a motos amb la birra

La Generalitat de Catalunya efectua cada 4 anys un estudi estadístic sobre la drogodependència. El primer va fer-se l'any 82 i el segon el 86. A causa de la distinció cada vegada més evident entre el consum d'alcohol a diari o els del cap de setmana —*week-end*—, s'estableix aquesta diferenciació en els

qüestionaris. Queda demostrat, en l'estudi comparatiu 82-86, que disminueix el consum freqüent, i augmenta el percentatge de població que beu 2 o 3 vegades per setmana o una vegada per setmana, sent el dissabte i després el diumenge els dies de màxim consum. Quant a la preferència del tipus d'alcohol, l'informe textualment diu: «Segons l'edat s'ha observat que els joves (15 a 24 a.) consumeixen més cervesa (43,8) que vi (27,1), però el consum de licors és elevat (21,9). De fet, s'observa una preferència creixent pel vi a mesura que augmenta l'edat, cosa que en relació a la cervesa succeeix a l'inrevés». I quant al consum per part dels joves, superen amb ingestió l'alcohol setmanal —i de bon tros— la població general (en c.c. d'alcohol pur); de 112 els últims a 150 aquells.

¿Per què?

«Durant els anys seixanta i setanta —explica el Dr. Soler Insa— els moviments generacionals estaven caracteritzats per les il·lusions o aspiracions de la gent. En els vuitanta, el jove no té cap contingut ideològic».

El creixement demogràfic del final dels seixanta-principis del setanta ha provocat tot un ampli marge de població que en l'actualitat té entre 15 i 25 anys. La crisi del petroli del 73, que va reduir a fons el mercat del treball, ha provocat molta demanada. Per això, el fenomen de l'atur juvenil. La dificultat de trobar el primer lloc de treball retarda i obstrueix la socialització de l'adolescent. «La difícil socialització de l'adolescent, afegida a l'excés de temps lliure —diu el Dr. Soler Insa—, que el jove no sap com solucionar perquè no ha estat educat per a assimilar-lo, crea la falta d'il·lusió actual, i aquesta és la situació propícia perquè l'adolescent busqui la diversió en l'alcohol o en diverses conductes de risc». □